

Forslag til vedtak fra Høyre, Frp. Venstre og KrF

1. Økonomiske rammer

- 1.1. De økonomiske rammer, som fremgår av kommunedirektørens beslutningsgrunnlag med vedlegg legges til grunn for den økonomiske planleggingen i handlingsprogramperioden.
- 1.2. Rammer årsbudsjett 2025
Rammer for hvert utvalg fastsettes i samsvar med kommunedirektørens beslutningsgrunnlag med vedlegg, justert for endringer i vedtaket.
- 1.3. Skatt
Den kommunale skatteøren fastsettes til den enhver tid gjeldende maksimalsatsen. Lier kommune har ikke eiendomsskatt.
- 1.4. Låneopptak 2025
Lier kommune tar opp 193,553 millioner kroner i lån til finansiering av investeringer jf. Kommunelovens § 14-15 første ledd.

Summen på låneopptak må endres hvis vedtaket gir endring i låneopptak utover beslutningsgrunnlaget og tilleggsinnstillingen

Formidlingslån

Det planlegges å ta opp 100 millioner kroner i formidlingslån Formidlingslån tas opp som annuitetslån med 5 års avdragsfri periode, deretter nedbetaling over 20 år.

- 1.5. Likviditet
Driftskreditt på 100 mill. kr i DNB videreføres i 2025.
Likviditetssituasjonen anses som tilfredsstillende, men vurderes nærmere i årsrapporten for 2024.
- 1.6. Egenbetalinger, gebyrer og avgifter

Egenbetalinger, gebyrer og avgifter vedtas i henhold til kommunedirektørens beslutningsgrunnlag med tilleggsinnstilling, med unntak av gebyrer som vedtas i egne saker.

Gebyrer som vedtas i egne saker:

- «Bygg og geodata» og «Stedsutvikling og plan»
- Drammensregionens Brannvesen IKS og Vestviken 110 IKS
- Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS (RFD)
- Lier Vei vann og avløp KF
- Tilsynet for små avløpsanlegg
- Tiltaks-, befarings- og saksbehandlingsgebyrer - Drammen havn

1.7. Endringer i tilleggsinnstilling

Følgende rammeendringer legges inn i tillegg til beslutningsgrunnlaget.

1.7.1 Endringer i driftsbudsjettet

<i>Tall i 1000 kr</i>	2025	2026	2027	2028
Fra statsbudsjettet				
1 Økt skatt/rammetilskudd	-83 816	-83 816	-83 816	-83 816
2 Økte frie inntekter, tilleggsbevilgning 1. november	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000
3 Kompensasjon for lønnsoppgjør 2025	66 937	66 937	66 937	66 937
4 Kompensasjon for prisvekst (utgifter og inntekter)	24 217	24 217	24 217	24 217
5 Helårseffekt av innført maks-sats i foreldrebetaling for barnehage	8 721	8 721	8 721	8 721
6 Samme nominelle gebyrnivå i barnehage som i 2024	978	978	978	978
7 Helårseffekt av innført gratis halvdagsplass i SFO	5 610	5 610	5 610	5 610
8 Kompensasjon for ny opplæringslov (skole)	310	310	310	310
9 Vaksinasjon mot covid-19 og pneumokokk	1 010	1 010	1 010	1 010
10 Virkning av endringer i folketrygdolen, økonomisk sosialhjelp	159	159	159	159
11 Justerte satser i kvalifiseringsprogrammet	87	87	87	87
12 Barnevern - pensjon for fosterforeldre	324	324	324	324
13 Barnevern spesialiserte fosterhjem	46	46	46	46
14 Økt tilskudd ressurskrevende tjenester som følge av endring i inntektssystemet	-6 300	-6 300	-6 300	-6 300
Annen endring				
15 Barnehagetilskudd – for lav budsjetttramme i 2024	7 000	7 000	7 000	7 000
16 Barnehagetilskudd – Tilskuddssatser øker utover deflator	3 000	3 000	3 000	3 000
17 Lavere tilskudd ressurskrevende brukere som følge av tilsyn	3 000	3 000	3 000	3 000
18 Økte pensjonskostnader	5 000	5 000	5 000	5 000
19 Økning legevakt utover deflator (inkl nødnett)	410	410	410	410
20 Overføring til investering KLP (egenkapital innskudd)	4 130			
21 Bruk av disposisjonsfond	-4 130			
Saldering				
22 Renter	-2 151	-2 173	-2 152	-3 695
23 Avdrag	0	-1 512	-1 759	-1 888
24 Fremskyndet omstilling med ny fordeling på utvalgene	-10 000	-10 000		
25 Økt bruk av disposisjonsfond	-2 542			
26 Redusert avsetning til disposisjonsfond		-1 008	-10 782	-9 110
Totalt	0	0	0	0

1.7.2 Endringer i investeringsbudsjettet

Prosjekt	2025	2026	2027	2028
1 8570 Forsterket satsing kollektiv, gange og sykkelveier.	-5 000			
2 xxxx Torgløsning Tranby				-50 000
3 xxxx Utbygging av infrastruktur i Lierbyen		-10 000		
4 9496 Oppgradering/videreutvikling friområder/turstier	-812			
5 9521 Kartverk			-600	
6 7011 Årkvislaveien		-10 000	-10 000	
7 7034 Ny Kunterud bru	-15 000			
8 7019 Opparbeidelse av nye gang- og sykkelveier	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
9 8703 Gilhus gård - Oppgradering og videreutvikling av eiendommen	-9 500	9 500		
10 8704 Ombygging og tilrettelegging for tilpassede lokaler i Fosskvartalet	-4 000	1 500		
11 8705 Etablering av småhus	-6 000		6 000	
12 xxxx Portnerboligen	-7 000			
13 xxxx Hennummarka barnehage - Vognskur og maling	-500			
14 xxxx Rådhuset oppgradere ventilasjon	-5 500	2 750	2 750	
15 xxxx Kulturskolen - blackbox	-400			
16 Redusert mva refusjon	11 342	1 850	970	10 600
17 Redusert låneopptak	45 370	7 400	3 880	42 400
Totalt	0	0	0	0

1.7.3 Andre endringer

Over- og underskuddsordningen avvikles fra 2024. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre en styrt avvikling.

1.7.4 Endringer i tekstdokumentet

Følgende kapitler og vedlegg i beslutningsgrunnlaget endres iht. tilleggsinnstillingen:

- Avsnitt om huseiergebyrer
- Vedlegg 4 Oversikt over avgifter, gebyrer og egenbetalinger
- Vedlegg 5 Selvkostoversikt
- Vedlegg 6 Tilskuddssatser for ordinære ikke-kommunale barnehager

1.8. Rammeendringer

Endringer i driftsbudsjettet

1000 kr.	2025	2026	2027	2028
Skolebøker 1.-4. klasse. Verbalpunkt 3.1	420			
Styrking leksehjelp, pilot. Verbalpunkt 3.2	220	220		
Opprette BUA Sylling møteplass. Verbalpunkt 3.3	135	135	135	135
BUA, videreføre tilbud på Tranby. Verbalpunkt 3.3	270	270	270	270
FDV Tranby Arena	0	0	1500	4000
Styrking Eplefond. Verbalpunkt 3.4	0	200	200	200
Martinsløkka. Verbalpunkt 3.5	50	53	55	58
Bygdetunet. Verbalpunkt 3.6	400	400		
Folkehelsegruppe, pris. Verbalpunkt 3.7	20	20	20	20
Tur til Utøya erstattes med tur til Stortinget. Verbalpunkt 3.8	-285	-285	-285	-285
Reduksjon overligger sykehus. Verbalpunkt 3.9	-215	-365	-365	-365
Innføre fullt vederlag (omstillingstiltak HOV12). Verbalpunkt 3.10	-580	-580	-580	-580
Omstilling psykisk helse, rus og voksne m/funksjonsnedsettelse. Verbalpunkt 3.11	-9000	-12000	-12000	-12000
Ressursvernepleier bofellesskap Verbalpunkt 3.12	641	855	855	855
Felles virksomhetsleder Nøstehagen og Liertun. Verbalpunkt 3.13	-930	-1240	-1240	-1240
Bruk av vikarer. Verbalpunkt 3.14	-1200	-1800	-1800	-1800
Seniorsenter, Lierbyen. Verbalpunkt 3.15	182			
Saksbehandling byggesak. Verbalpunkt 3.15	-300	-400	-400	-400
ABE kutt Landbrukskontoret. Verbalpunkt 3.17	-34	-45	-45	-45
Miljørådgiver. Verbalpunkt 3.18	323	430	430	0
ABE kutt Formannskap/stab. Verbalpunkt 3.19	-699	-1124	-1124	-1124
Renter	1072	5352	5254	5017
Avdrag		754	4282	4513
Sum	-9511	-9150	-3569	-479

Endringer i investeringsbudsjettet

1000 kr.	2025	2026	2027	2028
Tranby Arena	30000	133000	50000	
Tranby skole				2000
Black Box	-400	400		
Kirkeinvesteringer 0,5% kutt	-16	-26	-26	-26
Oppgradering bygg/diverse annet	-603	-310	-595	-465
Diverse annet kommunen	-209	-123	-124	-118
Vei	-425	-570	-563	-480
ENØK	-85	-50	-50	-50
Sum	28262	132321	8642	861

Endringer i 10 årig investeringsplan etter 2028

Følgende endringer innarbeides i rullering av 10 årig investeringsplan

- Tranby Arena prioriteres med byggestart 2025
- Tranby skole prioriteres med oppstart 2028
- Black Box forskyves fra 2025 til 2026
- Seniorsenter, Lierbyen. Mindre investering 2025, ref politisk vedtak.

2. Generelle føringer

- 2.1. Det forutsettes at tiltak gjennomføres som beskrevet i grunnlagsdokumentet og budsjettvedtaket. Tiltak av prinsipiell betydning legges fram som egne saker. Avvik skal meldes fortløpende i månedsrapporten og senest ved behandling av tertialrapport/årsregnskap.
- 2.2. Lier kommunes visjon «Grønne Lier – for alle innbyggere» legges til grunn for arbeid i alle sektorer. Hele Lier tas i bruk ved at det legges til rette for å bo i hele kommunen og opprettholde tjenestetilbud som bl.a. skole- og barnehagetilbud nær der folk bor.
- 2.3. Følgende økonomiske forutsetninger legges til grunn for økonomiarbeidet i perioden for å sikre en sunn økonomi:
  - Netto driftsresultet i % av inntektene på 1,75 %.
  - Disposisjonsfond på minimum 10 % av driftsinntektene.
  - Gjeldsgrad for gjeld eksklusive selvkostprosjekter på under 70 % av driftsinntektene.

3. Verbalvedtak - Oppdrag, tiltak mv.

3.1. Det settes av ekstraordinære midler til innkjøp av trykte skolebøker for 1.- 4. trinn. Dette skal være en tilleggsatsing og erstatter ikke ordinær budsjettpost. Det er viktig for læringen at elever har tilgang til trykte bøker, og vi ønsker en god faglig begrunnet balanse mellom skjerm og bok i skolen.

3.2. Pilot med leksehjelp 1.-4. klasse på Hallingstad og Hegg skole. Prosjekt med oppstart skoleår 2025/2026 over to år med evaluering i etterkant. Formål hindre utenforskap og gi leksehjelp til elever der foreldre har vanskeligheter for å gi leksehjelp hjemme. Styrking av leksehjelp totalbeløp 220.000. Ut ifra elevtall stipulert 80.000 Hallingstad og 140.000 Hegg skole med to timer per uke per klassetrinn på Hegg og én time per uke per klassetrinn på Hallingstad. Kommunedirektør avgjør fordeling og prosjektets omfang.

3.3. Det er svært viktig å satse på møteplasser for unge i Lier for å sikre inkludering og forebygge ungt utenforskap. Det settes derfor av midler til følgende tiltak:

- 1) BUA aktiv åpen hall Tranby 5.-7. trinn
- 2) Åpen møteplass, Tranby Fritidsklubb
- 3) Åpen møte plass Sylling

Dette krever to 20% stillinger og det settes av 270.000,- til dette. Kommunedirektøren bes søke på nytt Bufdir om støtte kommende år.

3.4. Eplefondet er for mange familier en viktig tilskuddsordning som gjør at barn og ungdom kan ha en aktivitet å gå til uavhengig av foreldrenes økonomi. Spesielt i økonomisk uforutsigbare tider

er det viktig med tilskuddsordninger som sørger for innenforskap. Det settes derfor av ekstra midler til Eplefondet.

3.5. Lier kommune skal være en friluft kommune med et godt samarbeid frivilligheten. Martinsløkka drives av frivilligheten og området gir mye tilbake til folkehelsen og turopplevelser. Frivilligheten er avhengig av forutsigbarhet, det settes av midler til Martinsløkka.

3.6. Frivilligheten drifter Bygdetunet hvor man kan oppleve lokalhistorie og det arrangeres mange arrangementer ved Bygdetunet. Stedet er en viktig identitetsbærer for kommunen og det er viktig at Bygdetunet har midler til å gjennomføre allerede oppstartet reguleringsarbeid.

3.7. Folkehelseprisen har til hensikt å skape oppmerksomhet om folkehelsearbeid. Folkehelseprisen skal gå til enkeltperson, en gruppe eller enhet som for eksempel en institusjon, en avdeling eller en organisasjon og er en honnør til ekstraordinær innsats.

3.8. Stortinget tilbyr undervisningsopplegget "Valget er ditt" samt skolebesøk på Stortinget, som bør prioriteres for å gi elevene i Lierskolen god innsikt i medborgerskap og demokrati. Skolene har frihet til å velge annet tilsvarende opplegg, dersom dette vurderes som mer egnet. Obligatorisk tur til Utøya utgår.

3.9. Lier må redusere antall overliggerdøgn på sykehus.

3.10. Kommunedirektøren bes iverksette fullt vederlag i henhold til omstillingstiltrak HOV12. Omstillingstiltak HOV12 stipulerte redusert inntekt på 3,5 mill. I vedtak KS74/24 ble dette vedtatt til 1,46 mill i 2024 og 2,92 mill fom. 2025. Differansen mellom 3,50 og 2,92 innspares. Den første måneden er fortsatt gratis for ny bruker, der dette er regulert av lov.

3.11. Lier kommune har et stort potensial for å drive mer effektivt og bedre innen tjenestene psykisk helse og rus samt voksne med funksjonsnedsettelse.

Skisserte tiltak som administrasjonen bes vurdere:

1) Reduksjon av antall virksomhets-/avdelingsledere

2) Redusert grunnbemanning (unntatt der vedtak følger av helse- og omsorgstjenesten kap. 9). Det bør innføres arbeidstidsordninger som ivaretar tilstedeværelse av ansatte når beboerne har fritid, slik at det gis tilbud om aktiviteter etter beboernes behov og ønsker. Reduksjon i bemanning når beboere er i arbeidsrelatert aktivitet.

3) Reduksjon av antall nattevakter der det er mulig.

Vurdere styrking med ambulerende nattevakt på tvers av enheter.

3.12. Ressursvernepleier bofellesskap.

Vi ønsker å styrke kompetansen i bofellesskap i Lier kommune, fortrinnsvis med fokus på Lierstranda. Dette må sees sammen med punkt 3.11

3.13 Det er viktig å ha en helhetlig ledelse ved Nøstehagen og Liertun for å utnytte ressursene på tvers mellom sykehjemmene. Faglig forsvarlighet sikres gjennom stedlig avdelingsleder uten oppbemanning.

3.14. Bruk av vikarer

Det jobbes aktivt med reduksjon av vikarbruk både innen HOV og OKI ved at man satser mer på faste ansatte i 100 prosent stillinger og oppretter lokale vikarpooler der det er mulig.

3.15. Det har over tid vokst frem et behov for å forbedre fasilitetene til Lierbyen seniorsenter.

Kommunen vil fremover møte et økende antall seniorer som ønsker å benytte tilbudene på seniorsenteret. Det bevilges penger til å åpne lokalene i Meierigården mellom Vestsideveien 9E og 9F, Lierlaben tas i bruk av seniorsenteret og det kan kjøpes inn møbler og annet treningsutstyr i samsvar med vedtak i HOV PS 57/24.

3.16. Byggesak har over tid hatt betydelig restanse med så store overskredne frister at kommunen har ettergitt mange saksgebyrer. Byggesak må fremover levere innenfor fristene slik at kommunen ikke må ettergi saksgebyrer.

3.16. ABE kutt (Avbyråkratisering og effektiviseringskutt) Landbrukskontoret, 0,5% i 2025 og deretter ytterligere 0,3% i 2026.

3.17. Kommunen har behov for å styrke fagmiljøet på miljøet. Stillingen vil også være en ressurs for ivaretagelse av Lierelva.

3.18 ABE kutt (Avbyråkratisering og effektiviseringskutt) Formannskapet/stab, 0,5% i 2025 og deretter ytterligere 0,3% i 2026.